

FOTGÄNGARNAS FÖRENING – FOT

fot.se

Beslutad vid extra årsmöte januari 2020

Mål och policy

Fotgängarnas villkor

Människan reste sig upp för några miljoner år sen. Blev fotgängare. Har varit det sen dess. Med tiden har fötterna kompletterats med andra färdmedel. Men att gå är fortfarande grundläggande i människors liv och för all förflyttning.

När vi rör oss till fots i det offentliga rummet möter vi våra medmänniskor öga mot öga.

En gång i tiden kunde människorna röra sig fritt på gator och vägar.

Till dess att bilen kom. Den erövrade våra städer och tätorter på några få decennier. Snabbt och kraftfullt.

Den gående människan blev trafikant, på bilens villkor. Hänvisades till trottoarer, gångbanor och övergångsställen. Bullerstörda och långsamt förgiftade av stadsbilismen, skadade i trafikolyckor.

Sedan dess dominerar bilen stadsplanering, infrastruktur, resurser. Dominerar fortfarande tänkandet i praktiken.

Vad FOT vill

Med detta vill FOT bryta.

FOT vill att städer och andra tätorter utvecklas så att gång blir ett **självlkärt och attraktivt färd sätt**. Idag görs femton procent av alla personresor till fots. Den andelen kan öka, fördubblas, men det förutsätter en stadsutveckling och trafikplanering som utgår från människan till fots. Första och sista delen av en resa görs praktiskt taget alltid till fots.

Fotgängare är den mest heterogena trafikantkategorien med de mest varierande förutsättningarna. En alldeles särskild hänsyn måste tas **till barn, äldre och funktionshindrade** så att deras framkomlighet och säkerhet tryggas. Staden ska vara tillgänglig för alla.

Fotgängarna är utsatta för stora risker i trafikmiljön, **helt oskyddade**. Årligen omkommer ett hundratal fotgängare i trafik- och fallolyckor, många tusentals behöver läggas in på sjukhus för slutenvård, och flera tiotusentals behöver uppsöka en akutmottagning.

Samtidigt får de minst av samhällets resurser för trafiksäkerhet. **Trafiksäkerhetsarbetet måste omorienteras** till fotgängarna. **Regering och riksdag måste ta ansvar** för att skydda fotgängarna.

Frågor som FOT vill driva

En **nationell strategi bör tas fram för eget fysiskt utrymme** för fotgängare i tätortsmiljö. Infrastrukturutvecklingen domineras av motortrafikens behov av körbanor och kantstensparkeringar. Det tar den större delen av gaturummet. En reell förbättring för gående kan bara ske genom att biltrafikens yta systematiskt minskas i städer och andra tätorter. En nationell strategi för detta bör tas fram.

Skyddade zoner för gående bör utvecklas över betydligt större delar av våra stadsmiljöer, planerade så att de inte blir isolerade öar i ett hav av bilar. Exempelvis gågator, trafikskyddade torg, parker, lek- och aktivitetsområden för barn.

Regelssystemen måste ge gående tydlig och begriplig **prioritet i stadsrummet**.

Hastigheten är trafiksäkerhetens fundament, den avgörande faktorn när det gäller olyckor med svårare skador. Bashastigheten i tätort måste nu sänkas till max 30 km/tim med ännu lägre farter i fotgängartäta områden. Synen på överträdelse måste skärpas.

Fordonshastigheterna måste säkras med moderna metoder vid sidan av fartdämpande gupp och andra former av fysisk fartdämpning. Det ska helt enkelt inte gå att överstrida gällande fartgränser, vilket kan hanteras med fordonsbaserade hastighetsbegränsare, geofencing och liknande. Vidare bör sammankopplade trafiksäkerhetskameror införas i tätort tillsammans med ägaransvar.

Falloyckor är ett dominerande skadeproblem, särskilt vintertid. Denna typ av olyckor **måste in i målsättningarna för nollvisionsarbetet** med resurser för nationella och lokala åtgärder.

Drift och underhåll av trottoarer och gångbanor måste kraftigt förbättras. De allra flesta falloyckor inträffar vintertid till följd av usel halkbekämpning. Ansvaret för halkbekämpningen måste åvila väghållarna, metoderna måste utvecklas och – framför allt – måste betydligt större resurser satsas tillräckligt snabba och omfattande åtgärder innan problemen uppstår.

Regionerna bör få rätt att debitera väghållarna för de direkta vårdkostnaderna för falloyckor till följd av bristande drift och underhåll av trottoarer och gångbanor.

Den gångvänliga staden

Människans möjlighet att bearbeta sinnesintryck är anpassad till gånghastigheten. Att gå är närhet – man interagerar med omgivningen, träffar folk, upplever stad och natur. Människor vill röra sig på och mellan platser som är trivsamma och behagliga att vistas på, som ger omväxling, intryck och upplevelser i ögonhöjd.

Gestaltningen av stadens byggnader, anläggningar och offentliga rum är därför avgörande för att uppnå den gångvänliga staden. Ett tilltalande och omväxlande stadslandskap med bebyggelseområden, utblickar och gröna stråk som stöder gång och fysisk aktivitet i vardagslivet är angeläget för alla, inte minst för dem som växer upp.